

Briselē, 2019. gada 22. novembrī
(OR. en)

14251/19

SOC 751
GENDER 52

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Turpmākā dzimumu līdztiesības politika un integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai Eiropas Savienībā politikas debates

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts sagatavota norādījumu piezīme, kuras mērķis ir sekmēt diskusiju *EPSCO* padomē 2019. gada 10. decembrī.

Turpmākā dzimumu līdztiesības politika un integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai Eiropas Savienībā

1. Apstākļi un problēmas

ES ir gūti vairāki ievērojami panākumi dzimumu līdztiesības jomā, piemēram, lielāks dzimumu līdzsvars lēmumu pieņemšanā, darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvas pieņemšana un pastiprināti integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ES ārējās darbībās. Tomēr, kā analizēts Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*) ziņojumā "Pekina + 25"¹, joprojām pastāv dažas senas problēmas saistībā ar dzimumu līdztiesību, tostarp dzimumu atšķirības nodarbinātības, darba samaksas, pensiju un nabadzības jomā, kā arī ar dzimumu saistīta vardarbība. Rodas jaunas problēmas, piemēram, saistībā ar digitalizāciju, migrāciju un klimata pārmaiņām. *EIGE* 2019. gada indekss liecina, ka ES ar vērtējumu 67,4 joprojām ir tālu no dzimumu līdztiesības sasniegšanas.

Attiecībā uz integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai "Pekina + 25" ziņojumā ir secināts, ka dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana dažādās ES politikas jomās ir sadrumstalota un tai trūkst nepārtrauktības. ES politikas veidošanā reti tiek izmantoti tādi integrācijas instrumenti kā ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējumi.

Attiecībā uz integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ekonomikas un budžeta politikā progresu ir kavējis dzimumu līdztiesības mērķrādītāju trūkums un īstenošanas nepilnības. Dažiem ES fondiem ir īpaši uz dzimumu līdztiesību un/vai integrāciju vērsti mērķi, taču tie bieži vien netiek īstenoti praksē ar īstenošanas pasākumiem, kā tas ir Eiropas strukturālo un investīciju fondu gadījumā. Ir bijuši centieni dzimumu līdztiesības aspektu integrēt Eiropas pusgada īstenošanā, piemēram, izmantojot kopīgus nodarbinātības ziņojumus un pēc dzimuma sadalītus datus. Tomēr saikne starp makroekonomikas un dzimumu līdztiesības elementiem ir vāja, un parasti netiek novērtēta politikas ieteikumu ietekme uz dzimumu līdztiesību. Grūtības sekot līdzi ar dzimumu līdztiesību saistītajiem izdevumiem apgrūtina tādu ES budžeta plānošanas izstrādi, kurā tiek ņemta vērā dzimumu līdztiesība.

¹ Pārskats par ANO Pekinas rīcības platformas īstenošanu 25 gadus pēc tās pieņemšanas.

Sieviešu un vīriešu līdztiesība ir viena no Eiropas Savienības pamatvērtībām un pamatprincipiem, kā noteikts Līgumā par Eiropas Savienību un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) Savienība, veicot savas darbības, tiecas novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt līdztiesību.

ES ir politiski apņēmusies īstenot divējādu pieeju dzimumu līdztiesības īstenošanai, kas ietver gan dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu visās politikas jomās, gan konkrētus pasākumus, ar kuriem veicināt dzimumu līdztiesību un apkarot diskrimināciju. Integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ir svarīga pārveidojoša stratēģija dzimumu līdztiesības īstenošanas atbalstam. Starp piemēriem integrētai pieejai dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ES politikā ir Dzimumu līdztiesības rīcības plāns II (2016–2020) ES ārējās darbībās un spēcīgā dzimumperspektīva ES pētniecības un inovācijas politikas satvarā.

Pētījumā ir apzināti galvenie elementi veiksmīgai integrētai pieejai dzimumu līdztiesības nodrošināšanai. Pirmkārt, ir vajadzīga stingra politiskā apņemšanās attiecībā uz integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai. Otrkārt, ir jānodrošina arī atbilstošas institucionālās struktūras un procedūras attiecībā uz integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un jānostiprina tās faktiskā īstenošana dažādās politikas jomās, tostarp izmantojot uz zināšanām balstītu uzraudzību un izvērtēšanu, kā arī izmantojot esošos instrumentus, piemēram, ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējumus.

2. Vienlīdzības un integrētas pieejas dzimumu līdztiesības nodrošināšanai Eiropas Savienībā veicināšana – turpmākā virzība

Prezidentvalsts Somija *EPSCO* sanāksmē 10. decembrī rīkos politikas debates par ES dzimumu līdztiesības politikas prioritātēm un virzieniem, tostarp par integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai. Mērķis ir izpētīt veidus, kā nostiprināt politisko apņemšanos un konkrētus pasākumus, ar ko apkaro dzimumu nevienlīdzību un nodrošina reālu progresu virzībā uz dzimumu līdztiesību.

Prezidentvalsts Somija Helsinkos 2019. gada 30. septembrī un 1. oktobrī rīkoja augsta līmeņa konferenci "Eiropa par dzimumu līdztiesību? Izvērtēt – rīkoties", īpašu uzmanību pievēršot turpmākajai ES dzimumu līdztiesības politikai un integrētas pieejas dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ekonomikas un budžeta politikā. Dalībnieki uzsvēra, ka ir vajadzīga spēcīga ES dzimumu līdztiesības stratēģija. Ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējumi un dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā tika uzskatīti par svarīgiem instrumentiem, ar kuriem dzimumu līdztiesības aspektu integrēt ekonomikas lēmumu pieņemšanā un dzimumu līdztiesības jautājumu kā nopietnu jautājumu iekļaut ekonomikas politikas darba kārtībā. Tika uzsvērts, ka Eiropas sociālo tiesību pīlāra un ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošana, kā arī dzimumu līdztiesības rādītāju izmantošana Eiropas pusgada kontekstā piedāvā jaunas iespējas integrētai pieejai dzimumu līdztiesības nodrošināšanai. Tika norādīts, ka sadarbība starp dzimumu līdztiesības un budžeta jomu ir būtiska, lai veicinātu to, ka dzimumu līdztiesības princips tiek ievērots budžeta plānošanā.

Jaunās Komisijas pilnvaru termiņa sākums un spēcīgās apņemšanās, ko dzimumu līdztiesības sakarā uzņēmusies jaunievēlētā priekšsēdētāja *Ursula von der Leyen*, tostarp dzimumu līdztiesības stratēģija, ir labs pamats dzimumu līdztiesības politikai un integrētai pieejai dzimumu līdztiesībai nodrošināšanai ES. Jaunievēlētā priekšsēdētāja ir arī paziņojusi par savu nodomu pārorientēt Eiropas pusgadu par instrumentu, kas integrē ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, tostarp IAM Nr. 5 par dzimumu līdztiesību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ministri tiek aicināti atbildēt uz šādiem jautājumiem:

1. Kādām jābūt ES dzimumu līdztiesības politikas tematiskajām prioritātēm nākamajos piecos gados?
2. Kādas darbības un pasākumi ES būtu jāveic, lai cīnītos pret dzimumu nevienlīdzību un nostiprinātu dzimumu līdztiesības politiku nākamajos piecos gados?
3. Kā varam nodrošināt, ka dzimumu līdztiesība tiek vairāk integrēta svarīgākajās nākotnes ES stratēģijās un politikas procesos, tostarp ekonomikas un budžeta politikā? Kādas ir sadarbības struktūras, līdzekļi un veidi, ar kuriem to panākt, tostarp Padomē?